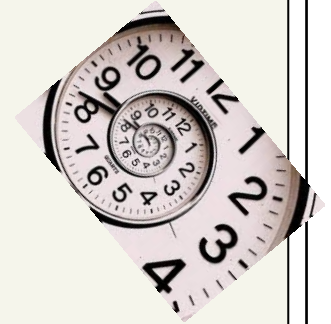

IDŐUTAZÓ

R O G E R S I S K O L A

IDŐUTAZÓK:

ZSOMI, VINCE,
VIKI, TERKA, SZOFI,
SIMON, NIMI, MÁRKÓ,
MÁRCI, GERGŐ,
BULEK, BARNUS,
ANNAMARI, ANNA,
ANDRIS, AISA, ÁDI

Gondoltuk, hogy viszsza megyünk az időben. (Ezért vagyunk időutazók.)

Érdekesnek találtuk ezt az elképzelést, és reméljük, hogy mi is és ti is tanultok a múlttól.

Volt aki azt választotta hogy a űrkutatásról írt. Erről eszünkbe jut egy vicc:

Mi az?: A föld körül kering és rágcsáló: MÚ HÓD

Simon

Néhány időutazós film:

Egy jenki Arthur király udvarában
Vissza a jövőbe-trilógia
Az időgép (film, 1960)
A majmok bolygója
A végső visszazámlálás
Az idő urai
Terminátor
Star Trek
Millenium
Időzsaru
Langolierek - Az idő fogságában
Idővonal
Csillagkapu
Harry Potter és az azkabani fogoly
Pillangó-hatás
Lost – Eltűntek - sorozat
Az utazó
Időbűnök
Men in Black – Sötét zsaruk
Looper – A jövő gyilkosa

A TARTALOMBÓL:

Őseink étellei	2
Divat 1817-ben	2
Az I. vh. fegyverei	3
Közlekedés	4
Az űrkutatás kezdete	4
Táplálkozás	5
Odyssey	5
Snooker	6
Sport	6
Hagyományok	7
Divat	8
Biliárd	9
Sportközvetítés	9
Japán kaják	10
Reformáció	11
Zene	12
Magyar fegyverek	13
Időutazás	14

Lehetséges az időutazás?

Az **időutazás** az a tudományos elmélet, miszerint a téridőben nem csak térben, hanem időben is lehetséges utazni. Ez a tudomány mai állása szerint különféle paradoxonokhoz vezet (lásd például: időparadoxon), amit az elmélet kutatói igyekeznek kiküszöbölni,

ellenzői pedig bizonyíték-ként hoznak fel. Mivel tehát nincs időgépünk, úgy utazunk az időben, hogy régi korok történeseit, szokásait, minden napjait villantjuk fel nektek!

Őseink ételei 1017 környékén

Húsok:

Őseink főleg marhát, lovat és juhot tenyésztettek. Így hát a mai konyhával ellentétben nem ettek se sertést se csirkét. Húsaikat pácolással tartósították. A magyarok már az európaiak előtt ismerték a hússzáritást. Így könnyen vihettek magukkal ételt bárhova.

Fűszerek:

Őseink sok fűszert használtak ételeik ízesítéséhez. Az otthon termesztett fűszerek (kakukkfű, fűszerkömény, fokhagyma, szurokfű, kapor, turbolya, lestyán, citromfű, fehér, mustár, zsálya, gyömbér) mellett rengeteg vadon nőtt fűszert használtak,

pl.: galagonya, csalán, kamilla, medvehagyma, hogy csak néhányat említsek.

Sör:

Bármennyire meglepő, már őseink 1017 körül is ittak sört. Sőt többet, mint bort, mivel a gabona hónapok

alatt megterem, míg a szőlőt jóval tovább tart borrá tenni

Kenyér és tészták:

Kenyeret és tésztákat már őseink is előszeretettel készítették. Kenyereiket egy veremházban kemencében sütötték, búzából, árpából és kölesből. De a tészták mellett pörkölt magvakat is előszeretettel fogyasztottak.

Andris

Az 1817-es divat

és nem lehetett harisnya nélkül bemenni. Puffruhát hordtak, amit vas rács tartott fel, a nőknek nagy macera volt, amikor elmentek mosdóba. A mikor a ruha felsőjét vették fel, nagyon megszorították, hogy vékonynak legyenek. Voltak, akik nem

hordtak puffruhát, de ők azért szépek.

Szofi

Eben az időben nagyon nagy divat volt a csipkeesernyő, a kalap és az esernyő. A színházakba a nők csak kalapba mehettek el,

Az első világháború (1914-1918) fegyverei

Különleges fegyverek:

A tank:

Talán ez az egyik leghíresebb különleges fegyvere az I. világháborúnak, nem csoda hisz a tankot anno egy mozgó erődnek tartották. Maga a tank szó az angol „WATERTANK” azaz vizes hordó szóból ered, amit valószínűleg a jármű méretére és szűkösségére értették a szövetséges katonák.

KISÉRLETI FEGYVEREK:

MP 18: Az mp 18-as egy NÉMET kísérleti fegyver volt, amit egy géppisztolynak szántak. A tár kapacitá-

sa 32 töltény volt, de sajnos túl későn fejezték be a fejlesztését, mert hadrendbe helyezése után néhány hónappal véget ért a háború.

A7V nehéz harckocsi:

AZ A7V-t a NÉMETEK találták föl, hogy szembe tudjanak szállni az angolok és a franciák tankjaival. Az A7V személyzete 18 fő volt, csúcssebessége 9km/h, a hossza 7.34 méter, magassága 3.3 méter, szélessége pedig 3.1 méter volt.

HÍRES FEGYVEREK:

M1911: Az M1911 az AMERIKAI HADSEREG által rendszeresített **hadipisztoly** volt. Az M1911-et a COLT fegyvergyártó vállalat találta föl, és kezdte el gyártani. Mikor

AMERIKA belépett a háborúba, minden katonájuknak és tisztjüknek valószínű-

leg volt egy M1911-esük. De nemcsak az AMERIKAI hadseregben szolgálok hordtak maguknál ilyeneket, valószínűleg szövetségeseik is kaphattak belőle.

LEE EINFIELD: A LEE EINFIELD a BRIT hadseregben rendszeresített gyalogsági puskája volt. Nagyjából minden BRIT gyalogos ilyenekkel harcolhatott. A puskát távcsővel és szuronnal is fel lehetett szerelni, de a legtöbb katona csak szuronnal tudta felszerelni puskáját. Ám a LEE EINFIELD karriere nem ért véget az 1. világháború után. A 2. VILÁGHÁBORÚ-ban a LEE EINFIELD MKIII-at használták a katonák.

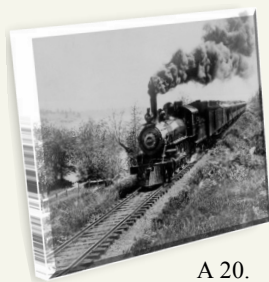
MAUSER KAR98:

A MAUSER KAR98 talán az I. világháború leghíresebb puskája, nem csoda, hiszen nagyjából a NÉMET gyalogság 98 százalékának MAUSERE volt. A MAUSERNEK 5 lövedékes tárkapacitása volt. A MAUSERT fel lehetett szerelni még szuronnal és távcsővel is, ugyanúgy, mint a BRIT LEE EINFIELD-et vagy a a LEE einfield-et. A MAUSER pályafutása sem ért véget, nagyjából a WERMACHT katonáinak 60 százaléka harcolt MAUSER KAR98K-val

Gergő

K Ö Z L E K E D É S

A 20. században a két világháború közötti, majd világháború utáni évtizedeket a gépjármű közlekedésben fejlődés jellemezte. Mindazonáltal a gépjárművek számának növekedése igen alacsony ütemű maradt, 1926-ban 6700, 1936-ban 14 ezer, 1943-ban pedig még mindig csak 17 ezer személyautó volt üzemben. A teherautók száma

még ennél is lassabban nőtt 1943-ban még a nyolcezer sem érte el. A növekedés üteme egyedül a motorkerékpárok esetében volt gyorsabb. A gépjármű-állomány növekedési üteme a 2. világháború után jó ideig nem tudott felgyorsulni. A személyautók száma 1951-ben 8500, 1956-ban 11 ezer, 1960-ban pedig 31 ezer maradt az ősember idejében a mai értelemben vett utakról nem beszélhetünk. A folyók partjára (az ivóvízhez), a vadászó-halászó helyekhez, őseink igyekeztek a legrövidebb utakon eljutni, hogy közben minél kevesebb akadályt kelljen legyőzni. Az állandóan követett irányok-

ban idővel kialakult minden út őse, a gyalogút, az ösvény, a csapás. Ahol a terep nem gördített nagyobb akadályokat, ott egyedül a taposó láb „építette” az ilyen utakat. Néhol azonban szükség volt valamiféle útépitő munkára. Az őserdők sűrűjében- utat kellett vágni. (Az őserdőkben a mai napig is így halad a karaván) - ahol meredek hegyre kellett felmenni, ott előbb-utóbb lépcsőféléket vág- tak, hogy a teherrel a hátukon könnyebben közlekedhesse- nek.)

Simon

Az űrkutatás kezdete:

Az első rakéta, ami a világűrben járt egy német V2 rakéta volt a második világháborúban: Persze ebben nem utazott ember. A második világháború végén ezt a technológiát tovább fejlesztette az Amerikai Egyesült Államok, és az akkori Szovjetunió. 1961. április 12-én Jurij Gagarin a Vosztok 3KA-2-es (Vosztok-1) rakétával repült a Világűr felé. Így a versengés még nagyobbá vált. Wernher Von Braun a V2 rakéta projekt vezetője és társai háború végén megadták magukat az amerikaiaknak. Utána Braun az USA-ba került, ahol részt vett a rakéta fejlesztésében. Megkapta az amerikai állampolgárságot, és az első amerikai műhold, az Explorer-1fejlesztését irányító és indítását végző csoport vezetője lett. Később a Nasa Marsszal űrközpontjába vezette a Saturn V holdrakéta kísérleteit.

Zsomi

Táplálkozás a régi korokban

Én azért ezt a témát választottam, mert szakács szeretnék lenni felnőttkoromban. Ezért rögtön mutatok valami érdekességet:

A középkori emberek étkezési szokásait tanulmányozva kiderül: eleink lényegesen egyoldalúbban táplálkoztak a maiaknál. Főzeléket alig ettek, kevesebb volt a tésztaféle, de jóval több hús fogyott és rengeteg leves. A régiek temérdek fűszert használtak.

Régészeti ásatások és a XV. század eleji Budai Jogkönyv egyes fejezetei is számos adattal járultak hozzá

a középkori étkezési szokásokról való ismereteinkhez. A középkorban már megkülönböz-

tették a finom kenyeret és a zsemlét. A legszegényebbek fekete kenyeret fogyasztottak, amelyet már az is megkülönböztetett a fehértől, hogy nem padokon, hanem a földön, gyékényről árulták. Ekkori kenyerünk kovásztalan lepény volt, amelyet nagyméretű, lapos cseréptálakban sütöttek. A krónikák feljegyzik Mátyásról, hogy kenyerét „magyar módra”, azaz már kovással készítette. Beatrixszal kötött házassága után, amikor az olaszos ízlés vált uralkodóvá az udvarban, az itáliai fehér zsemlék is divatba jöttek. Egyik leghíresebb mestere Zsemlye-sütő Gáspár volt, aki idővel a főváros tekintélyes polgárává és háztulajdonossá, még később pedig tanácsnokká vált Budán. A jogkönyv többek között azt is előírta, hogy a „sütők” ünnepek, vásárok alkalmával a szokottnál több kenyeret készítsenek, és ilyen alkalommal kalácsaikat is magukkal vigyék. A XV. század elején már különböző – fo-

nott, kerek, tikmonyos, azaz tojásos és kürtös kalácsot is – sütöttek.

A konyha a várnak éppoly elmaradhatatlan tartozéka, mint bármely lakóháznak. Mégis viszonylag keveset tudunk róla, bár az utóbbi évtizedek régészeti ásatásai, meg nagyarányú levéltári kutatásai révén egyre több részlet világosodik meg számunkra.

Odyssey

Az Odyssey a világ legelső videójáték-konzolja volt. A Magnavox néven ismert „cég” gyártotta. Az első példány 1972 szeptemberében jelent meg, de hivatalosan csak 1975-ben dobták piacra. Az első gyártó Ralph Baer, de később aztán többen is beléptek a bizniszbe.

ODYSSEY

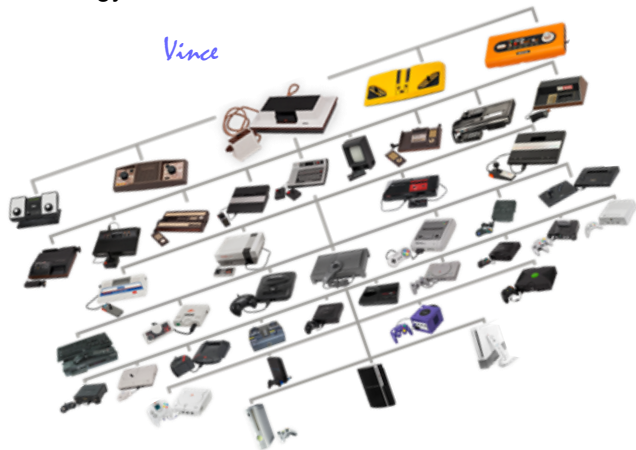

Ezen a konzolon persze nem olyan játékok voltak mint a Call of duty,

vagy az Overwatch. Olyanok voltak rajta mint az 1962-es Space War!. De ez akkoriban menőnek számított. Olyan volt, mint most a PlayStation, vagy az Xbox.

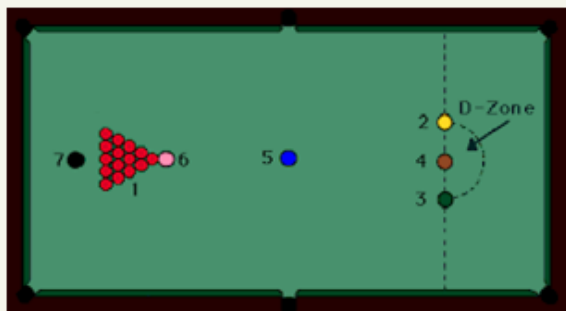
Anna

Vince

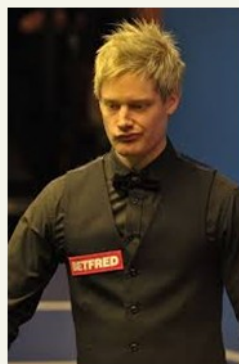
1967-es snooker és a kezdetek

A snooker egy angol eredetű játék. A WPBSA (World Professional Billiards and Snooker Association, magyarul Profi Biliárd és Snooker Világszövetség). A világbajnokságot 1977-től rendezik a Curcible Színház-ban Sheffildben. Minden időnk

egyik legjobb snookerjátékosa Stephen Hendry volt, aki összesen hét világbajnoki címmel rendelkezik. Aztán ne feledkezzünk meg Ronnie o' Sullivan-ról (The Racket) se. Az 1967-es világbajnok John Pulman volt, aki összesen nyolc világbajno-

ki címmel rendelkeznek. A világ legjobb snookerjátékosa Ronnie o'Sullivan. Igaz, hogy nem ő nyerte a legtöbb világbajnokságot, de mégis. Rengeteg rekordot állított. Ő lökte minden időnk leggyorsabb maximum break-ét. (5 perc 20 másodperc).

fekete-7 pont.) Ez összesen 147 pontot ér. Ronnie o' Sullivan-nek összesen 13 maximum break-je van, ezzel tartja a rekordot. Ronnie o' Sullivan 1992-ben lépett be a profik közé. 25 éve snookerezik, 5-szörös világbajnok (2001,2004,2008,2012,2013).

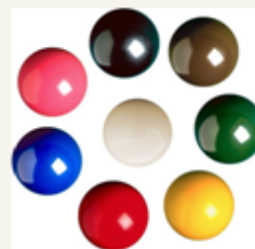
A képen látható Neil Robertson 2010 világbajnoka 2006 világbajnokát Graeme Dottot verte meg. Minden időnk legnagyobb snooker meglepetése 1985-ben történt a világbajnoki döntőben. Az egyáltalán nem esélyes Dennis Taylor megverte a 6-szörös világbajnok Steve Davist 18-17-re. Nagyjából így nézett ki az akkori snooker.

A

maximum break az azt jelenti, hogy a legnagyobb pontértékű golyót (fekete) és egy piros golyót (a piros golyó 1 pontot ér) lök be, és ezt megcsinálja 15-ször, és még belöki az utána következő hat más színű golyót is. (sárga-2 pont, zöld-3 pont, barna-4 pont, kék-5 pont, rózsaszín-6 pont, és végül ismét a

Nimi

Sportok

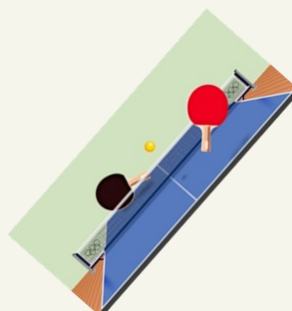
BIRKÓZÁS

ATLÉTIKA

PINGPONG

CSELGÁNC

Bulek

Hagyományok és szokások a világ tájain

Olyan hagyományok és szokások léteznek, amit te nem is gondoltál volna. Ebben a cikkben több ilyenről írok.

A **halloween** ősi kelta hagyományokból kialakult **ünnepe október 31. éjszakáján.**

A töklámpás legendája: Egy ír legenda szerint nevét egy **Jack O'Lantern** nevű részeges kovácsról kapta. A legenda szerint egy szép napon odament a részeges Jackhez az ördög és hívta a pokolba, de előtte felajánlotta, hogy igyanak még meg egy italt. Jack azonban nem akart vele tartani, ezért hát fufangos cselte eszelt ki. Ravasz módon megkérte, hogy válasszon egy almát az almafájáról, mire az ördög felmászott a fára. Jack tudta, hogy mitől fél az ördög, ezért a fa oldalára egy keresztet rajzolt. Az ördög nagyon megrettent a keresztől és nem is mert lemászni, kénytelen volt a fa ágán kucorogni. Az ördög addig-addig egyezkedett a fufangos kováccsal, míg az megígértette vele, hogy ha leengedi a fáról, cserébe gondoskodik róla, hogy Jack (aki életében sok rosszat tett) ne kerüljön a pokolba. Jack ekkor megengedte hogy lemásszon a fáról az ördög - aki abban a pillanatban el is tűnt. Azon-

ban amikor Jack meghalt, lelke a menny és a pokol között rekedt: a mennybe nem engedték be, mivel élete során sokat részegeskedett és bűnös módon élt, de az ördög sem akarta a pokolba befogadni, mert nagyon haragudott Jackre a régi csínye miatt. Jack arra kérte az ördögöt, hogy legalább egy kis fényt adjon neki, hogy megtalálja a visszautat az élők világába. Végül az ördög megszánta és egy örökké izzó fadarabot dobott Jacknek a pokol katlana alatt lobogó tűz paraszából, amit nyugtalan lelkének

szánt. Az izzó parazsat Jack egy kivájt takarmányrépa belsejébe tette világító lámpásnak, s azóta lelke ennek a takarmányrépa-lámpácskának a fényénél keresi megnyugvását.

Holi, a színek fesztiválja, India

Indiában a tavasz kezdetét a hindu Holi, vagyis a színek fesztiválja jelzi, amely Phalguna hónap utolsó teliholdas napjára esik. A fesztivál hagyományai India egyes pontjain eltérnek egymástól, de a legtöbb helyen 5 napig ünneplik. Az ősi elnevezése szerinti Holikát, már évszázadokkal Krisztus kora előtt létezett. Jelentése és hagyományai természetesen az idők során nagyban változtak. A fesztivál egyik új szokásává vált a Phalguna Poornima, vagyis telihold éjjelén, máglyaként elégetik a tél során az

ott-
honokban
felhal-
lékony
mozódott gyú-
anyagokat, jelez-
vén a hűvös napok elmúlását, valamint a forró nyári időszak közeledtét.

A máglyaégetést követő napon mindenki festékkel, festékporral szórja és vízzel locsolja a másikat az utcákon, és otthon. A fesztivál az újjászületést jelképezi és a jó győzelmét a gonosz felett.

Ágitagueda Művészeti fesztivál Portugália

Minden júliusban a portugáliai Águedában rendezik meg az Ágitagueda művészeti fesztivált.

A fesztivál leg-

nagyobb érdekessége az esernyők utcája, ahol több száz esernyő lebeg mesészerűen a sétálók feje felett.

Nemzetközi highline találkozó, Monte Piana, Olaszország

Hegycsúcsok kö-

zött, félelmetes magasságokban győzik le a gravitációt a highline-osok, akik néhány centi széles köteleken egyensúlyoznak.

Az extrém kötélátúzókat a hevedert szakadékok fölé feszítik ki, hogy azon sétáljanak át. Az olaszországi Misurina közelében lévő Monte Piana hegyen rendezték meg a nemzetközi highline-találkozót. Közel hatvan sportoló jött össze a világ minden tájáról a Dolomitokban, hogy egy két és fél centiméter széles kötelélen egyensúlyozzon. A találkozón volt, hogy 118 méter hosszú hevedert feszítettek ki, több mint 150 méter magasban.

Ajja

divat 1817

Kedvenc régi időszakunk az a 1817-es évek. Terka és Hime mesél majd nektek a csipke esernyőkről a nagy puffi ruhákról és az ékszerekről.

Puffi ruhák

Régen a nagy ruhákat, kapsok tartották össze. Nagyon nehéz volt velük együtt lenni, amikor mosdóra mentek a hölgyek. Ezért csak ünnepeken viselték őket. A hétköznapi ruhájuk inkább így nézett ki:

Ékszerek

A 1817. használt ékszerek nem annyira szépek, mint a mostaniak, de azért jók voltak és fogadjuk el, hogy az akkor használt fülbevalók és gyűrűk nem voltak annyira jó minőségűek mint amiket most használunk, de az akkor élő embereknek mégis tetszettek. A divat az volt az akkori nyakláncoknál hogy egy arc volt benne. Igazi aranyat sosem használtak, azért mert túl nehéz volt.

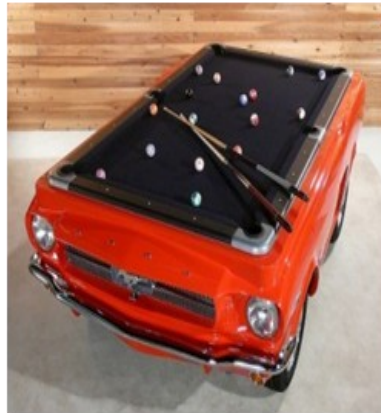

Hime-Terka

BILIÁRD

A biliárd egy közismert sport, amit szívesen űznek az emberek. A játék szabályai: hogy a dákóval a golyókat a lyukakba jutassák. A biliárd egy olyan, játék amiben nem kell sokat mozogni. Nagyon sokan szeretik ezt a sportot. Az asztal nagyjából 2 és fél m-hosszú és 1-fél m széles.

Magyar biliárd

A magyarbiliárd a Magyarországon honosodott bábúsi biliárdjátékok gyűjtőneve, illetve a Magyarbiliárd Mozgalom ezen játékokat kedvelők mozgalma. A képviselő, összefogó szervezet a Magyar Bábúsi Biliárd Egyesület (MBBE).

Ádám

Sport – közvetítés

A magyar sportközvetítések kezdete:

1926 márciusában hangzott el az első sportelőadás; Klebelsberg Kunó kultuszminister állásfoglalása a testnevelésre fordított idő és pénz pozitív egészségügyi kihatásairól.

1928. június 24. az első élő sportadás dátuma: evezősverseny közvetítése a Margitszigetről. Ugyanebben az évben az amszterdami olimpiáról még egyetlen ország rádiója sem közvetített, de a budapesti stúdió már napi összefoglalókban számolt be az eredményekről. Ekkor nyert aranyérmet a szellemi olimpián dr. Mező Ferenc; rádióelőadásának címe: *Megkoszorúzás, győztes ünneplés, szellemi versenyek az ókorban.*

Az első világbajnoki közvetítés is 1928-ban történt, a hazánkban rendezett kerékpáros vb-ről Molnár Géza tudósított.

A sportközvetítések páratlanul nagy visszhangra találtak, közóhajra tudósított Machán Tibor először külföldről, a Nürnbergben megrendezett német–magyar vízilabda-mérkőzésről, 1930. szeptember 12-én.

A következő évben a mikrofon jelen volt a budapesti asztalitenisz vb férfi páros döntőjén, melyet a Barna-

Szabados kettős nyert. Élő tudósításban hallhattak az előfizetők Endresz György és Magyar Sándor óceánrepülők mátyásföldi érkezéséről is.

Az 1932-es Los Angeles-i olimpiáról naponta három hírszolgálatban számolt be a rádió. A magyar–német vízilabdadöntő alkalmából hangzott el az első éjszakai adás: magyar idő szerint hajnali fél 4-kor mondták be a 6:2-es magyar győzelmet, majd felhangzott a Himnusz.

Viki

japán kaják

A japánok 50 éve rizset, susit, yakisobátetek, ramene, miso levest, és serpenyőben sültbrokkolis csirkefalatokat ettek.

ez pedig egy lazac

ez egy diák susi.

ez a szósz húsokhoz és hamburgerekhez van kitalálva nagyon feldobja az ételt

ez nem susi, ez origini ez rizs és bene tojás.

ez egy négytenger tekeres .

ez a maki sush

ez meg a ramen

ez egy miso ramen ami tokoyoból származik

japán gyömbéres csirke rizzsel és gyömbér szórással

doyaki japán palacsinta és szív alakú és amerikai palacsinta tésztából készül

Reformáció

1517-ben a reformáció kialakulásán kívül más történelmileg lényeges dolog nem történt. Ezért én a Dózsa féle parasztháborúról és a reformáció kialakulásáról fogok írni.

A reformáció vagy hitújítás a 16. században, Nyugat- és Közép-Európában a katolikus egyház megreformálására indult mozgalmak megnevezése.

Marci

A Luther Márton által kezdeményezett mozgalom elveit mindenki saját érdekében értelmezte. Az elszegényedett köznemesség abban reménykedett, hogy megkaparinthatja az egyház javait. A parasztság Luther prédikációiban a társadalmi elégedetlenség elleni lázadásra való biztatást látta.

Luther tanai Észak- és Kelet-Németország elszegényedett vidékein nagy visszhangra találtak.

A kor egyik legkiválóbb tudosa, Philipp Melanchthon-támogatásával, Bölcs Frigyes szász választófejedelem védelmezésével, a német néprajongó tiszteletétől övezve, folyamatosan egyre növekedett a reformáció ügyének elkötelezett, befolyásos hívek száma.

A nemesség jelentős része, elsősorban Franz von Sickingen, Silvester von Schaumberg és Ulrich von Hutten, teljes körű támogatását fejezte ki.

I. Miksa német-római császárnak sem állt hatalmában a mozgalom letörése.

A 16. század közepére a lutheri tanok a német lakosság közvetítésével a reformáció Magyarországon is elterjedt, ahol kezdetben főleg a városi polgárság bizonyult fogékornak a mozgalomra. A szászok, a magyarok és a szlovákok egyaránt megszerverték a Luther Márton tanításain alapuló lutheránus (evangélikus) egyházaikat.

A Magyar Királyság három részre szakadása, és a nemzeti újraegyesítő törekvések ugyanakkor kedveztek a reformáció térhódításának a magyarság egésze körében.

A 15–16. században egyre fokozódott a katolikus egyház bírálata.

Luther Márton először az általa megfogalmazott 95 tézissel hívta fel a figyelmet a hibákra (1517. október 31-én a hagyomány szerint kiszegelte követeléseit és tanításait a wittenbergi vártemplom kapujára), majd fokozatosan távolodott el a római vezetéstől.

Ezzel szinte egy időben Ulrich Zwingli majd Kálvin János Svájcban is elindította új, független vallási mozgalmát. E mozgalmak tagjait a pápasággal szembeni tiltakozás („protestálás”) miatt protestánsoknak nevezték, a kereszt-ténységnek ekkor kialakuló nagy ága a protestanizmus.

Az ezernyolcszázad zenéiről

Az ezernyolcszázad években nagyon sok zeneszerző élt, és sok zene íródott és jött létre.

A században jelentkező kis szerzők tömege elképzelhetetlen lett volna az általános zenei élet (zenetanítás, hangversenyek, kamarazene, zenei publicisztika) fellendülése nélkül. Hajlunk rá, hogy a zeneélet e kibontakozását a zenei intézmények kialakulását tekintsük a XIX. századi magyar zenetörténet legfontosabb eseményének.

A század elején még szűk körű zeneestékből lassanként modern, nyilvános, a polgári értelemben vett hangversenyélet bontakozik ki. Kiindulópontja eleinte még a rezidenciális vagy székesegyházi muzsikuskok által rendezett, félig nyilvános „zeneestély”. De olyan kisebb városokban is találkozunk vele, mint a Békés megyei Gyula (a megyei főjegyző által rendezett zeneestek voltak a gyermek Erkel első jelentős zenei élményei).

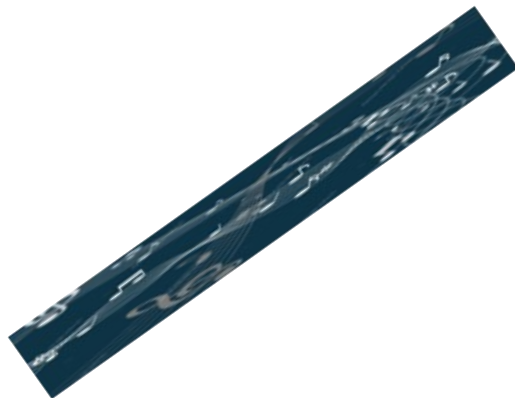

A veszprémi akadémiák, a pesti, pozsonyi hangversenyek már a mai értelemben vett belépőjegyes koncertek. Műsoruk még igen vegyes: általában több hegedűst, zongoristát, énekest léptetnek föl – nyilván a közönség megnyerése érdekében; zenekari darabok (nyitányok, szimfóniák vagy szimfóniatételek), áriák, dalok, virtuóz hangszerszólók egyenesen szerepelnek a programban. (Még Liszt is – aki először rendezett önálló szólókoncerteket – sokszor másokkal közös műsorban, sőt közben akár énekeseket, hegedűsöket kísérve szerepel.)

Olykor még a tekintetben is vegyesek a hangversenyek, hogy hivatásos és amatőr előadók felváltva lépnek föl. A hivatásos és amatőr zenélés között a század első felében még amúgy sem éles a határ. De nincs éles határ a házi zenélés és a hangverseny közt sem. Van olyan koncerttípus, mely a házi zenét viszi kisebb-nagyobb közönség elé, s adott esetben a hallgatóság egyik-másik tagjai is beléphet a közös zenélésbe. A legkedvesebb ilyen rendezvény a Fáy István gróf (maga is jeles zongorista és műkedvelő zeneszerző) által 1830 és 1835 között szervezett fái „Hangászati mulatságok”, melyek esztendőnként háromszor négy napon a környék zenekedvelői, „résztint a közel lakó dilettánsok, résztint rendes hangászok” részvételével tartanak, akik egymást hallgatják vagy zenekarrá egyesülnek.

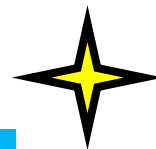
Az amatőr zeneművelés és a hivatásos zenélés szoros kapcsolatban van egymással. A Kőszegi Hangászegylet 19 tagja közül 8 hivatásos muzsikuskus. Jeles zenészek sem vetették meg, hogy élükre álljanak. A Pest-budai Hangászegylet vezetője pl. Urbany Frigyes hegedűművész, kvartettjátékos, zeneszerző volt. Így érthető, hogy időnként nagy vállalkozásokba is foghatnak, a Kolozsvári Muzsikai Intézet pl. 1819-ben Mozart *Requiem*jét adja. A megélenkült hangversenyélet hazánkban is elősegítette az előadóművészet fejlődését, az önálló szólista-előadó típusának megjelenését. Immár nem kell zenekari tagnak lenni egy hegedűsnek ahhoz, hogy hangszerjátékából megélessen. Viszont olyan új tulajdonságokkal kell rendelkeznie, olyan szemkápárázó virtuozitással kezelnie hangszerét, hogy még a mélyebb zeneértés híján levő közönséget is elragadtassa.

Annamari

16. századi jellegzetes Magyar fegyverek:

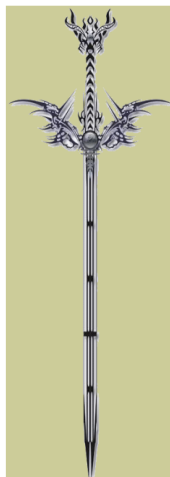

A sokmilliárd fegyver közül ezek a legnépszerűbb 16. századi fegyverek, olvasásuk nyugodtan!

Márkó

Kard:

A feltűnően díszesen kialakított, hegyikristály markolatgombjának egyik oldalán a császári címert, másikon az egyesített magyar-cseh címert mutató kardot 1425-ben Zsigmond adományozta Harcias Frigyes őrgrófnak szász választófejedelemmé és birodalmi főmarsallá váló kinevezése alkalmából. A két évvel korábban kiállított adománylevelét szerint a király Frigyes hűségét és szolgálatait jutalmazta a tisztségekkel, ami összefüggésben állhatott azzal, hogy a husziták elleni első jelentősebb győzelmet 1421-ben a Zsigmonddal szövetségben lévő őrgróf vívta ki. Történeti jelentősége mellett a kard művészi szempontból is kiemelkedő: hüvelyének díszítésében nyilvánvalóan a magyar uralkodói megrendeléssel összefüggésben a sodronyzománc játssza a legfőbb szerepet., s így a legkorábbi, biztosan datálható magyarországi emléke e technikának.

Buzogány:

A **buzogány feje általában azonos** átmérőjű vagy vastagabb, mint a nyél, és többféle változata ismeretes. Nálunk a legrégebb formája az ún. tollas buzogány, amely 5-7 darab háromszög alakú lapból álló kiágazással volt ellátva, ezeknél a fej időmá hegyére állított négyszöghöz hasonló. A későbbi a gerezdes buzogány, melynél a szárnyak szorosan egymás mellett vannak, ennél a fej körteidomú volt. A láncos buzogánynál a buzogányfej egy láncsal van a nyéllal összekötve, a katonai cséphadaró ennek egy variánsa. A nyél hossza a gyalogos katonák által használt rövid buzogánynál 60-90 cm, míg a lovas katonák ennél hosszabb buzogányt használtak, a kétkezes buzogányok nyele akár másfél méter hosszú is lehetett. A használatra szánt buzogány fő előnye gyors és olcsó előállíthatósága, **valamint a könnyű használhatósága.**

Muskéta:

A muskéta **előltöltős puská volt, melyet elsősorban a gyalogságnál használtak. Egy átlagos katona megfelelő kiképzés esetén percenként háromszor tudta elsütni a puskát, percenként négy lövés már igazi gyorstüzelő tehetséget feltételezett. A harcmezőkön, a csatákban a muskétásokat általában sorokba rendezték. A fekvő, térdelő és álló sorok egyszerre tüzeltek. Az előltöltős muskétával nehéz volt célba lőni, ezért ilyesmit nem is vártak el tőlük. Konkrét célpontot nem kellett választani, csak egyszerre meghúzni a ravaszt, és nagyjából az ellenség felé lőni. A muskétával egyébként úgy 225 méterre lehetett lőni.**

Lándzsa:

A lándzsa vagy dárda hegyes végű rúd fegyver. Különböző neveken számos változata van. A lovasság és a gyalogság is használta. A lándzsa az olasz lancia, ez pedig a latin lancea 'dárda, lándzsa' szóra megy vissza, mely végső soron valószínűleg a keltából való. A honfoglalás-kori sírokban feltűnően kevés a lándzsa. Két fajtája volt, a távolabbra ható, hajítható és a két kézzel tartott, közelharcban használt súlyos lándzsa. A hajítható lándzsa egyik fejedelmi példánya a Dunában talált, normann díszítésű aranyozott („viking”) lándzsa. Szent István ezüstdénárjain látható a királyi lándzsa (lancea regis) és a koronázási paláston a király jobb kezében lándzsát tart. Zászlós lándzsát tart a nagyszentmiklósi kincs második korszának lovas fejedelme is. Egészen az újkorig (még a 18. században is) a vadászbecsülethez tartozott, hogy a vaddisznóval lándzsával kellett megküzdeni, tehát a vadakra a számszerj és a lőfegyverek korában is lándzsával kellett menni. A lándzsa vagy dárda a lovagi tornán használt egyik legjellegzetesebb fegyver volt. A lovagság egyik jelképe.

MOST AKKOR VAN VAGY NINCS
IDŐUTAZÁS?

